

Latweefchu Uwifes.

Ur augstas Gewefchanas = Kummiffiones ftrau un nowehleschanu.

Nr. 17. Zettortdeenâ 23fchâ Uwrifa 1831.

Kurfemmes stahstu = gramata.

(Stattees Nr. 14.)

Wehl stahweja appafsch augsta meiftera:
1) Leelais pawehletais (Großkomthur),
2) Wirfmahrfchalts, kam waijadseja gahdaht par wiffu brunnineeku spehku karra leetahm; un 3) tee brunnineeku meifteri, fo arri mehds faukt par Errmeistereem; schahdu bij diwi, weens kas Wahzsemnê un ohtrs kas schê brunn. karra = spehku waddija. Wirmam Widsemmes un Kurfemmes brunn. meifteram bij wahrds Ehrmannis Balke. Schahdam Meifteram bij, un appafsch ta stahweja: 1) Semmes = Mahrfchalts; 2) kahbi Komturi jeb pawehletaji; tahdu bij pee mums Kurfemine weens Jelgawâ, weens Dohbelê, weens Wentê un weens Kuldigâ; un tad 3) zitti Ustraugi jeb augsti fohgi (Boigte) kâ pee mums: Grohbinê, Randawâ, Bauskâ un Sehlpilli. Tahs wezjas pillis un pillu nihfoni un muhri, kas wiffâs schinnis minnetâs weetâs wehl redsamî (un tapat arri Widsemnê wehl wairak) parahd scho buhschanu, wehl deewsgan kâ neatmettami leezineeki. — Raug nu kahda gudra eetaifschana! no ka wehl dauds jums warretu isteft. Bet jaw peeteef saprast, ka ikweenam fawâs ammatâs un fawâs gohds bijis, un ka wiffâs leetas nu pa kahrtam jauki warreja eet un gan zittadi isdohtees ne kâ papreefsch; tad arri leelakas leetas spehje padarriht. Wehl par waijadfigu ftrau tê japeeminn: ka brunn. meifteris (magister dominus) muhfu semmes, fo arri fauze: Meiftera kungu pehzak lohti peeauge fawâ spehkâ, tâ ka par Wahz-

semmes augstu meifteri mas fo behdaja, bet fawâ ammatâ un gohdâ scham tiffe lihdsi turrehts tikpat Wahzsemnê kâ schê pee mums.

Peektais biskaps fo Widsemme dabjuja, ar wahrdu Alberts tas II. 1254 flua gohdam zelts par Wirfbiskapu ar tahdu gohdu un spehku ka tahdam wihram un augstam ammatam pee-klahjabs, un no scha laika bij Wirfbiskapa mahjas un gohda dshwoflis arween paschâ Rihgâ. Par Wirfbiskapu winsch talabbad flua zelts un swehtlhts, ka bes winna schinnis semnês wehl zitti biskapi ar paleekamahm biskapamahjahm un semnehm bij eetaifiti, kâ: Sahmu fallâ, Lehrpattâ, Dahnwillê un Sehlpilli. Schis beidsamais flua 1246 no Sehlpilles fur pawiffam 3 biskapi ween bijuschi, us Pilteni pahzeltâ, un no ta laika winnu gramatâs allasch fauz woi Piltenes, woi arri Kurfemmes biskapu.

Nu warr dohmaht, ka pehz tahdas eetaifschanas Wahzu spehks un rohbeschi wiffâs treijâs semnês, arween tahlakt us preefschu padewahs, un ka paganu laudis allasch stipraki tappe speesti; bet prohti gan ne bes affins isleefchanas un abbeem par nihfschanu un pohstu. Jo nu bij brunnineekeem karsch bes galla, un bes mitteschanas. Tee fanihke gan ar Kree-weem, kas Widsemmi flaweja par fawu peederrumu un par to ilgi un breefmigi kawahs, gan ar Leifcheem ar fo wezs eenaidneeks bij, no ka affinaini ilgi karri zehlahs, par fo dauds fo buhtu stahstiht, kad geldetu. Brunnineeku karraspehkm, pa wiffu scho ohtru un garru laika pahsmu, bij arween fo grohsitees un fautees; tas gahje gan schê gan tê, us Widsemmi, us Jggamu- un Kreewuseimmi kâ us Leifcheem, kâ

furrâs tautas brihbinati tappa. Sinnam kah-
da masa semnite muhsu Kursemme! zik tad Kuh-
ru un Sengalleeschu spehks warreja buht? Bet
ir ar scheem, zik kauschanas! un kahdi nedar-
bi, kahdas breefnas un behdas lihds ar tahn!!!

Jebchu leelakais pulks no Kuhreem un Sem-
galleeschem jaw bij fristihst un brunnineekeem un
bissapeem jaw klaufija, tonehr ar teem ne tikke
tik mihligi dsihwohts, ka pehz taisnibas un Je-
sus sw. mahzibas peeklahjabs. Nesinnu woi
teesa warr buht, ko zittâ weetâ lassa. Prohti,
brunnineeki essus saluhguschi paschus augstakus
wirfneekus un wezzajus to Sengalleeschu us
meelastu un dsihrehm, ko teem gohdam darri-
juschi, un kad weesi drohschi dserrdami apreibu-
schees, tad tohs wiffus neschehligi apfahwuschi,
gribbedami tâ us reis nihzinahst Kuhru spehku,
un zaur to sawâ waldischanâ stipraki eesafnotees
schinni semmê. Ja tas tâ irr teesa ko teiz —
jebchu ne gads ne weeta minneta tohp kad un
kur tâ notizzis — tad naw brihnumâ, ka schahs
semmes pagani, warren eenihbeja ne ween tah-
das wiltibas darritajus, bet arri winnu tizzibu
lihds, kas winnu mohzitajeem par apfeggu, un
par paligu bij, schohs par wehrgeem darriht.
Bet bes leelas mainas jaw ne buhs bijis — to
warr sawrast — ka 1246tâ gaddâ, kahdi 100,000
Kuhri un Sengalleeschi kas jaw bij fristiti, at-
kal atsazijjabs no usspeestas tizzibas, prett Wah-
zeem zehlahs un schehlastibu un paligu mekleja
pee Leischu semmes leelkunga, kam wahrds bij
Mendok. Labpraht peenehme schis tahdus
beedrus, pats ar skaudigahm azzim fenn redse-
dams, brunnineeku warru un waldischanu schin-
ni semmê.

Brunnineeki bij Emboti un Kulbigu 1243 par
zeetahm stiprahm pillim eetaifijuschi. Ar Leischu
paligu nahze Kuhri 1247 Emboti apsehst, un
apmette lehgeri. Winnu spehks bij 30,000 wih-
ri. Brunn. meisteris Dihriks no Groe-
ningen atskrehje Emboti pestiht; un kad pat-
labban prettineeki jaw fahze pilli ar warru us-
nemt, schis teem usbrukke muggurâ kâ pats
warrenais, kahwe un aisdsinne winnus pagal-
lam prohjam; 1500 palikke us weetas, un
dauds tappe sanemti zeeti. Alkal Kuhreem un

Sengalleeschem waijadseja brunnineekeem pa-
dohtees un klauhsht. — Gan pehzak wehl Lei-
scheem par beedreem un par paligu gahje, kad
schee eedrohschinajabs kahdas reises Widsemme
eelaustees, to islaupihst. Bet schigli brunnineeki
bij allasch labbi nomohdâ, faspehre tohs ikreis
un behgdameem pakkat dsihdamees lihds winnu
mahjokleem, pahrnesse/wehl baggatu laupijumu
no winneem. Tâ arri bij tannî 1251tâ gaddâ.

(Turplikam wâtrak.)

Sargees ar schaujameem rih-
feem.

Balmareâ aprinkî, weenâs mahjâs, kas
Alttesmuischai peederr, rijas ar diwi kambureem
un flehst ar wiffahm leetahm nobehge ar ugguni
zaur to, ka kahds sawu peelahdetu plinti ahra
pee seenas bij flehjis. Lohpinsch kahds gar-
ram eedams apgahse scho plinti, un schahwens
isfprahge. Ze bij skahde, ko spreeduschi us
1350 rub. pap. naudas.

R. Schulz.

Derrigas sinnas un labbi
padohmi.

Studres

warr isdsiht no dahrseem, kad wezzus, jau lab-
bi sinirdoschus zilweku-mihselus winnu allâs eeleij,
woi arri sinju-sarnas (eekschas) winnu allâs
eebahsch.

Kurmi.

Tohs isdsiht no saweem dahrseem, kad Kori-
andera lappas jeb sehflu winnu allâs eebahsifi.

W — r.

Ganna meitina un dsegguse.

I.

Meitina diwi aitinas
Pee rohkas gannija
Kur pukkites gan daschadas
Seedeja plawinâ;
Tad isdsirde, ka kirsitê,
Eesahze kuhloht dsegguse:
Kuhkuf, kuhkuf, kuhkuf!

2.

Schi apsehbaß eelßch sahlites,
 Pee sewis fazzidam':
 Par smeekleem redseht gribbu es,
 Zeek gadd' bußß dßihwoht man? —
 Un gan lihßß fimteem skaita Schi
 Urween dßird 'brehzam dßeggusi
 Kuhkuk, kuhkuk, kuhkuk!

3.

Ladehl apfaiteß meitina,
 No sahles uslehzaßß,
 Nehm' nuhjinu un aißßkrehja,
 Kur dßeggus' ehromojaßß. —
 Par laimi, schi to mannißa
 Un eemuhl dßittak meschinä:
 Kuhkuk, kuhkuk, kuhkuk!

4.

Zahlu schi dßennahß putninu,
 Tad fall' apfuffusi:
 „Brehz manniß pehz, kã gribbi Tu
 Ne dßihßchoßß tahlaßi.“
 Wet rau! us weenreis islehza
 Gannißsch un fauz tai austinä:
 Kuhkuk, kuhkuk, kuhkuk!

Zihraues basnißkunga muißchã
 1830.

Andreas.

Teefas fluddinaßchanaß.

Us pawehleschanu tahß Keiserißßas Gohdibas,
 ta Patwaldineeka wißßas Kreewu Walßßß ic. ic. ic.,
 no Kuldigas aprinka teefas wißßi, kam pee tahm atlik-
 fuschahm mantahm ta eelßch Allaschmuißchãß nomirru-
 scha fßrohberu meißtera Rahrl Erißßt Kõdner dalliba irr,
 scheid tohp usfaulßti un no teefas aizinati, ka teem bußß,
 ja ne gribb fawas teefas saudeht, diwju mehneschu
 starpã, prohti lihßßß 29tu Meißa schi gadda, kãß par to
 weenigu un isßlehßgßchanaß terminu nolißßß tappißß, ar
 tahm waijãdßigahm parahdßichanaßm peederrigã wißße
 scheid peeteißtees, ar to pamahzißchanaß, ka tee, kãß
 ne atnahßß, wairßß ne tãpß peenemti un dßirdeti. Ko
 bußß wehrã nemt!

Kuldigas aprinka teefa 27tã Merza 1831. 2
 (S. W.) Heuding, affeßßers.
 (Nr. 300.) E. Günther, fiktehrßß.

Us pawehleschanu tahß Keiserißßas Gohdibas,
 ta Patwaldineeka wißßas Kreewu Walßßß ic. ic. ic.,
 tohp wißßi tee, kam kahdas taissnas prãßißschanaß pee

ta nomirruscha snißßkera Mahrßina Keißßelba un ta no-
 mirruscha kalleißa Kahrla buhtu, aizinati, lihßßß 29tu
 Meißa mehnescha pee schißß pagasta teefas peeteißtees.
 Pohpes pagasta teefa tãnni 4tã Urwita 1831. 3

††† Zeple Unßß, pagasta wezzakãiß.
 (Nr. 28.) U. Schnee, pagasta teefas fßrihwerißß.

Us pawehleschanu tahß Keiserißßas Majesteetes,
 ta Patwaldineeka wißßas Kreewu Walßßß ic. ic. ic.,
 tohp no Dohbeles pagasta teefas us peemelleschanu ta
 Dohbeles basnißkrohdßeneeka Johann Daar, pee kurra
 preekßßß 5 neddelahm weenß wahzeetß ar wahrbu Wartens-
 werfer, weenu sirgu ar eejuhßßamahm leetahm, kam
 manahm un deßki, pamettißß un wiãna mahju weeta
 lihßßß schim naw isdibbinajama bijußi, — tas patß
 zaur scho usfaulßß, diwju mehneschu starpã no ap-
 pakßßlittãß deenas, pee schißß pagasta teefas peeteiß-
 tees, un minnetas leetas prett aißmakschanaß to is-
 dohßchanaß, pretti nemt, jeb sagaidiht, ka pehz pagah-
 juscha termina tahß issteittas leetas uhtropẽ pahrdoh-
 tas tãpß.

Dohbeles pagasta teefa 4tã Urwita 1831. 2
 ††† Daujat Krißßch, peefehdetaißß.
 (Nr. 146.) L. W. Ewertßß, pagasta teefas fßrihwerißß.

Us pawehleschanu tahß Keiserißßas Majesteetes,
 ta Patwaldineeka wißßas Kreewu Walßßß ic. ic. ic.,
 tohp no Brozzenes pagasta teefas wißßi tee, kam kahdas
 taissnas prãßißschanaß pee tahß mantas tahß nomirruschas
 atraitnes Anna Treuer eelßch Kalnamuißchãß buhtu,
 ar scho safaulßschanaß aizinati, lai wißßwehlaki lihßßß
 4tu Juhni s. g. pee schißß teefas peeteißzãßß, ka tad ta
 manta pehz tahß augßcha peeminnetas nomirruschas
 atraitnes Anna Treuer nowehleschanaß isdallita tãpß.

Brozzenes pagasta teefa 27tã Merza 1831. 1
 Slakter Mißßel, pagasta wezzakãißß.
 (Nr. 10.) J. Hermann, pagasta teefas fßrihwerißß.

Us pawehleschanu tahß Keiserißßas Gohdibas,
 ta Patwaldineeka wißßas Kreewu Walßßß ic. ic. ic.,
 tohp no Subres pagasta teefas wißßi tee, kam kahdas
 taissnas prãßißschanaß pee to zitkãhrtigiu fãimneeku
 Mãßgãißin buhtu, par kurra mantu, inventariuma
 truhßkuma dehl, konkurse nolitta, aizinati, diwju meh-
 neschu starpã un wißßwehlaki lihßßßß to 30tu Meißa s. g.
 kãß par to weenigu un isßlehßgßchanaß terminu nolißßß

tappis, scheid peeteiktees un tab to saganidht, kas pehz likkumeem taps nospreestis.

Suhres pagasta teefa 9tâ Awrika 1831. 3

(X. S. W.) † † † Jaunarrail Jndrik, pagasta wezzakais.

(Nr. 22.) Fr. Grücke, pagasta teefas ffrihweris.

No Bresljes pagasta teefas (Kuldigas aprinki) scheid wissi un ifkurri, kam taisnas prassischanas pee tahm atlikfuschahm mantahm ta nomirruscha fainneeka Audsirru Mikka, par kurra mantu winnu parradu un truhdama inventariuma dehl, konkurse nolikta irr, buhtu, zaur scho usfaukti, lai lihds 5tu Juhni f. g. pee schihs teefas peeteizahs un pehz likkumeem to spreedumu wehrâ nem, jo kursch wehlaki atfauktees, netaps wairs peenemts.

Bresljes pagasta teefa 10tâ Awrika 1831. 3

(S. W.) † † † Stuhje Anfs, pagasta wezzakais.

(Nr. 5.) Ferd. Schaur, pagasta teefas ffrihweris.

Wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas pee ta, pee Krohna muischas Kandawas peederiga fainneeka Masleppen Anfscha buhtu, kursch sawas mahjas labprahtigi atdewis, bet parradu dehl winna manta pehz atlihdofinaschanas to parradu no teefas puffes aiskihleta tappa, tohp aizinati, lai wiswehlaki lihds to 6tu Juhni mehnescha f. g. pee tahs Kandawas pagasta teefas peeteizahs, bet pehz, kas wissi ar sawahm teefahm un mekleschanahm lihds scho terminu ne buhs peeteikuschees, muhschiga kluffuzeeschana taps uslikta, turpmat saganidht, kas tanni leetâ pehz likkumeem taps nospreestis.

Kandawas pagasta teefa 10tâ Awrika 1831. 3

Uppezjahne Kahrl, pagasta wezzakais.
(Nr. 122.) F. D. Rülpe, pagasta teefas ffrihweris.

Pee Preekules pagasta teefas irraib atrastas mahjudraba=leetas, kas no weena sagla paglabbatas bijuschas, nodohatas, — kam schihs leetas nohst kluuschas, teek usfaukti, lihds 15tu Meija mehnescha f. g. scheid tan ar parahdischanas sihmehm few peeteiktees.

Preekulê 25tâ Merza 1831. 2

† † † Ahdam Jahn, pagasta wezzakais.
F. Sander, pagasta teefas ffrihweris.

Weena bruhna kehwe 4 gabdu wezza, bes zittahm sihmehm, preeksh kahdu laiku eeksch Kahrlamuischas Kerru mahjahm peeklihdusi. Kam ta peederr, scheid tohp usfaukts, feschu neddelu starpâ no appakschrafsitas deenas scheid staidri parahidht, ka ta winna ihpaschums irr, zittadi winna tai pagasta lahdei par labbu tam wairakfohlitajam uhtropê taps pahrdohsta.

Dahrbeles pagasta teefa 3schâ Awrika 1831. 1

(S. W.) M. Surgeneek, pagasta wezzakais.

(Nr. 74.) Rûhn, pagasta teefas ffrihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Eeksch leelas Uppezmuischas, Jamspils kirspeh=le, warr weens kas semmeedarbu strahdaschanu faproht un par sawu usweschanu labbas apleezinaschanas grahmatas mahf usrahidht, to deenestu par jahneeku tulihst dabhuht. Turpat arri us to staziobni ir preeksh weena kas sirgu kohpschahu faproht un kam labbas usweschanas sihmes irr, tas stallmeistera deenasts tulihst dabhujams. Tee kas schohs deenastus preekshâ stahweht dohma, warr sewi eeksch Suschu muischas meldeees. 1

No tahs Krohna Uzmuischas waldischanas tohp scheid sinnams darrihst, kad no Jahneem 1831, 60 flauzamas gohwis us renti tohp isfohlitas. Kam tihf scho renti usnemt, lai tanni 24tâ, 28tâ Awrika un 4tâ Meija f. g. pee Urumuischas pagasta teefas eeksch teem nolikteem torgeem peeteizahs. 2

No tahs Krohna Brambergesmuischas administraciones = waldischanas tohp scheid sinnams darrihst, kad no jauneem Jahneem 1831 lihds 1832, ta Brambergesmuischas mohdereschana, kâ arribsan tas tur peederrigs Stahrku kroggs us renti tohp isfohliti. Kas dohma sawu fohlischanu par to sinnamu darrihst, lai us to 25tu Awrika, 2tru un 16tu Meija f. g. kas par torga deenahm noliktas, pee Waldohnes pagasta teefas peeteizahs.

Brambergesmuischâ 8tâ Awrika 1831. 2

C. F. Benefeld, administrator.

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Nieseprovinzen: F. D. Braunschweig, Censor.

No. 225.